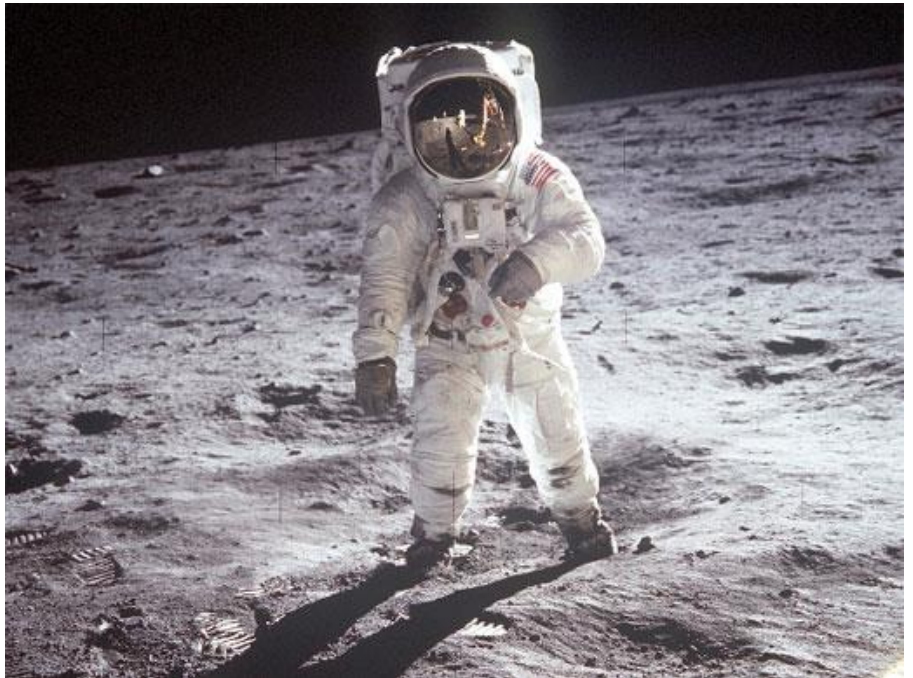

Mk 16,1-8 Megszokott, vagy jó? (2014. jan. 6.)

A Jézus sírjához vasárnap hajnalban kimenő asszonyok egy szomorú rutin-feladatsort teljesítenek. A halottról való gondoskodás feladatát. Van persze pár bonyodalom, de ezeket meg lehet oldani: nem rögtön a halál után, hanem arra harmadnapra kell elvégezniük a feladatot, a szombat közbejötté miatt. Emiatt meg kell oldaniuk azt is, hogy valaki kinyissa nekik a sírt. De valahogy majd ezt is meg lehet oldani. Megveszik a keneteket, és mennek a sírhoz. Szomorú kötelesség, de meg kell csinálni. És csinálják is. Ezzel tudnak mit kezdeni...

Amivel nem tudnak mit kezdeni, az a nyitott sírban ülő fehér ruhás ifjú (talán egy angyal?), és a feltámadás örömhíre. Ez túl van a felfoghatón, túl van a meg-szokotton, a rutinon. Ezért is rémülnek meg annyira, hogy senkinek semmit nem mondanak semmit. Nem tudják mit mondhatnának, mert ők maguk sem értik. Megdöbbsentett, amikor arról tanultam pszichológiából, hogy a párválasztásban gyakran választanak az emberek olyan párt maguknak, akik ugyanazokat a rossz tulajdonságokat, viselkedési mintákat hordozzák, mint amit otthon a szüleiktől láttak. Ennek a magyarázata pedig az, hogy ezek az emberek még mindig jobban félnek az ismeretlentől, mint a már megismert rossztól. Azért, mert ahhoz tudják, hogyan viszonyuljanak, hogyan viselkedjenek benne.

Amikor hazajön a részeg apa, tudják, hogy semmit sem szabad mondani, és nem szabad a lába alá kerülni, ha pedig mégis kitorne a vész, legjobb némán túrni az igazságtalan verést, mert akkor hamarabb vége van... Az asszonyok is hatalmas fájdalomban voltak, amikor a sírhoz mentek, de ez egy olyan helyzet volt, amit ismertek, tudták „kezelni”. Isten viszont egy olyan helyzetbe tette őket át, amit nem ismertek, amit nem tudtak – ebből adódóan – kezelni.

Azért ismeretlen a Krisztus által teremtett helyzet, mert jó. Mert váratlanul, és tökéletesen jó. Ez az amit Isten készít nekünk: valami teljesen újat, valami külön-legesen jót. És nem csak a túlvilágon, hanem már itt, ebben az életben is. A kérdés, amit most ez az igeszakasz felvet nekünk: Merjük-e az ismeretlen jót választani, amit Jézus Krisztus készít nekünk, vagy inkább megmaradunk a már ismerős rosszban? Sokszor ezt a kérdést a gyakorlatban nem is olyan egyszerű megválaszolni, mint hinnénk. Újra és újra visszacsúszunk a már ismert rosszba. Az alapján cselekszünk, az alapján választunk, az alapján értékeljük a másik ember szavait, cselekedeteit... stb. De van lehetőség a jót választani, mert az a sír üres.

Elcsendesedve arra keressünk választ Isten előtt: Miben nyilvánult meg ez a választás az Isten által felkínált jó, és a régről ismert rossz között? Hogyan választottál ebben a helyzetben? Hogyan akarsz választani az előtted álló döntéshelyzetekben? Mi segíthet ebben?

Mit jelent embernek lenni? Emberségünk egyik fontos jellemzője az, hogy ez a kérdés nem hagy minket nyugodni. Egy terrier, vagy egy bohóchal nem tépelődik ezen a kérdésen, hogy mit jelent kutyának, vagy halnak lenni? Sokféle válasz is született már a történelmünk folyamán, ami nem jelenti azt, hogy ne keressünk mi is még mindig a magunk választát egyen-egyenként.

Ebből az igeszakaszából is kiolvashatunk egy választ. Az ember háromfelé, vagy a másik oldalról nézve: három felől meghatározott lény. Ebben rejlik egyedülálló volta. Nem csak az embernek, mint fajnak, hanem minden egyes embernek.

Meghatároz minket először az Istenhez való kötöttségünk és kötődésünk. Hiszen Ő a maga képmására és hasonlóságára teremtett minket. De ez mindenkiben másként nyilvánul meg. Az egyik nem is akar róla tudomást venni. A másik ezt érzi a legmeghatározóbb kötődésének az életben. Gondolatok csak egy szerzetesre, aki az egész életét a kolostorában imádkozva éli le.

Másodszor meghatároz minket a saját társainkhoz való viszonyunk. Elsősorban – így vagyunk kitalálva –egy másik emberhez való társként való viszonyunk. Ebben is hányféleképpen határozódunk meg. És itt még csak nem is a bűn által létrehozott torzult viszonyokra gondolok. De hány különböző módon működhet jól egy házasság, attól függően, hogy ki az a két ember, aki összekerül benne. Mint ha teljesen különböző vegyi anyagokat, vagy festékeket kevernénk össze.

A harmadik meghatározónk: a világhoz való viszonyunk. A sokszínűség itt tovább növekszik. Kit a csillagok vonzanak, kit a mélytengeri halak, másokat a gombák titokzatos világa. Van, aki alig várja, hogy mikor mászhat le egy újabb sötét, szűk és hideg barlangba. És még nem beszéltem a matematika, a zene, vagy a más művészetek világáról...

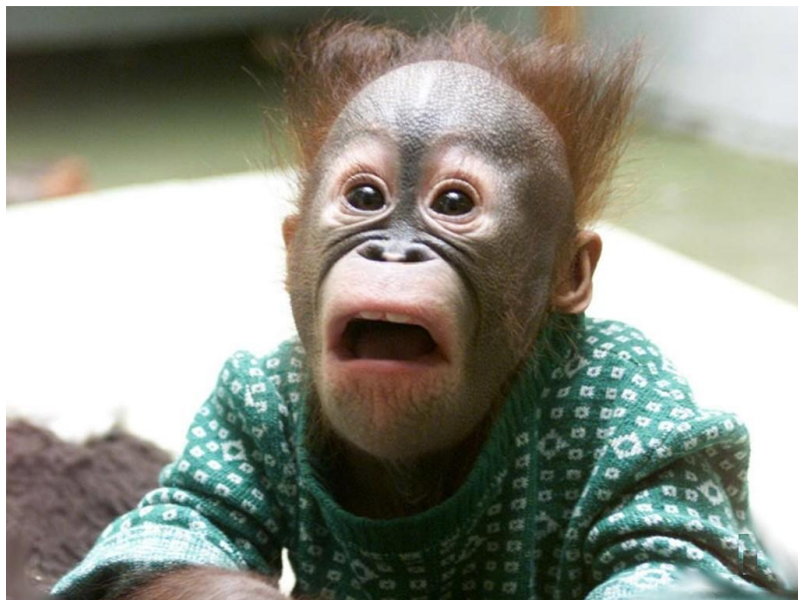
Csodálatos lények vagyunk. Végtelenül bonyolultak és kifinomultak. És Isten hatalmas ajándékokat adott nekünk ezekben a viszonyulásainkban is. Én úgy gondolom, a Szentírást olvasva, hogy a magad emberségét akkor értheted és valósíthatod meg a legteljesebben, ha ezt a három területet tudod egységben látni, és megélni.

Elcsendesedve arra keressük most a választ Isten előtt: Mi az ebből a három területből (az Istennel, az embertársal, a világgal való kapcsolatból), ami most a legfontosabb számodra? Mi az, amiért hálát adnál? Mi az, amiben fejlődni szeretnél?

1 Móz 3,1-13 (2014. jan. 20)

Nemrég meglepődve olvastam, hogy az ausztrál bennszülötteknek, akik kb. 40 ezer éve szakadtak el az emberiség egyéb ágaitól, nagyon hasonló az egyik őstörténetük a miénkhez. Ebben Baiame a teremtő, aki mindent az első emberpárnak adott, egy gumifát, amin egy méhraj lakott, fenntartott magának. Erről megtiltotta, hogy egyenek. Az asszony azonban fagyűjtés közben mégis odakeveredett a fa alá, és látva a méz csillogását elcsábult. Amint ettek a mézből, egy nagy fekete denevér, Narahdarn akit Baiame rendelt a fa őrzésére repült fel a fa ágai közül. Ő lett a halál hozója a világba. A fa fájdalmas könnyekre fakadt, amik vörös cseppekben szilárdultak meg kérgén. Ma is gyakran látni a yarranfa kérgén ilyen vörös gumicseppeket.

Ez a történet – a világ másik végéből, a lehető legkülönbözőbb kultúrából – ugyanazt mondja el, mint a bibliai történet. Egészen odáig menően, hogy a fa fájdalmában véres könnyeket sír. Anélkül, hogy bármit is sejtettek volna ezek az emberek, mégis Krisztus halálát prófétálják meg ezek a szava előre. Számomra ez egyszerre volt megdöbbenő, és megerősítő. A bűnbeesés egy olyan alapélménye az emberiségnek, ami valahol megőrződött a kollektív emlékezetünkben. Nem zsidó-keresztény örökség a bűnnel való foglalkozás. Egyetemes alaptapasztalat. Ezért nem is az a legjobb, amit sokan próbálnak tenni, hogy

a bűn és a szégyen tapasztalatát kiirtják emlékezetükből, gondolkodásukból, hanem az, hogy feltesszük a megfelelőkérdéseket: Miben nyilvánul meg? Mit tudunk kezdeni vele?

Ezekből a kérdésekből ez a történet csak az elsőre válaszol. De a Bibliából megtudhatjuk a második kérdésre is a választ. Az elsőnél maradva: Miben nyilvánul meg a bűn hatása? Két dolgot olvashatunk itt: az egyik a szégyen, a másik a hibáztatás, vádaskodás. Amint esznek a fa gyümölcséből, rögtön szégyellni kezdik meztelenségüket, nyitottságukat, leplezetlen valójukat, és takargatni kezdik magukat egymás elől.

Amint kiderül, mit tettek, a férfi az asszonyra és Istenre mutat, az asszony, pedig a kígyóra. Mindenki másban találja meg a hibást. Ha most belegondoltok: vajon mennyire jellemzi ez a kétfajta gondolat a viselkedésünket: Szégyen, vagy a szégyentől való félelem, vagy a mások hibáztatása, a hibás keresése? Hányszor nem mondasz inkább semmit, nehogy rosszat mondj, és megszegyenülj? Hányszor állsz úgy a tükör előtt, hogy azt próbálsz eldönteni, hogy hogy tudsz a legkevésbé szánalmasan kinézni a többiek szemében? Hányszor az az első reakció, hogy azért vagyok ideges, mert te felidegesítettél, mert te nem szóltál időben, nem adtál enni időben stb.?

Sorolhatnánk tovább a példákat, de nem hiszem, hogy szükséges. A kérdés inkább az, hogy hogyan lehet kilépni ebből a magunkat és egymást pusztító ördögi körből? Most magából a történetből véve a választ: Ha ahelyett, hogy olyan okosak akarnánk lenni, mint az Isten, vissza tudnánk menni hozzá, hogy tőle várjuk a tudást. Mert az egy másfajta tudás lesz, amit nem a szégyen és vádaskodás, hanem az öröm, a hála és a megbocsájtás határoz meg.

Elcsendesedve azon gondolkozz el: Vajon mit mondana neked Jézus, amikor úgy érzed, hogy el kell süllyedned szégyenedben? És mit mondana, amikor másokat vádolsz kudarcaidért, rossz érzéseidért? Ha megvannak ezek a mondatok, próbáld elraktározni őket anapodra, vagy tovább is. Segíthet ebben, ha valakivel megbeszéled, hogy mi volt az Ő mondata, s mi a tiéd?

1 Móz 6,1-8 A gonosszá vált ember (2014. jan. 27.)

Két hete még arról beszéltem az áhítaton, hogy milyen csodálatos lényekké is alkotott minket az Úr. Most pedig arról olvashatunk, hogy az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz, megbánta az ÚR, hogy embert alkotott a földön, és megszorodott szívében. Hogyan történhetett ez meg? Hogyan romolhat meg így valami, ami eredetileg jó és tökéletes volt? Erről volt szó a múlt héten. Az első tünetek a szégyen és a vádaskodás volt, de ebből az egymást követő nemzedékek során ez nőtt ki. Már Káinnak valami olyat ad át Ádám és Éva, hogy Ő megöli a testvérét. Érthető, hogy az Úr erre azzal a szándékkal reagál, hogy eltörli az embert a föld színéről. Ugyanakkor számomra – s gondolom számokra is – nehéz ezt hallani. Nehéz azzal szembesülni, hogy valaki lemondott rólam. Az pedig egyenesen kétségbeesztő, ha maga Isten mondott le rólam.

De Isten mégsem pusztítja el az emberiséget: Noénak megkegyelmez. Noén keresztül ad egy második lehetőséget az emberiségnek, nekünk. Miért pont Noén keresztül? Miben különbözött Noé a többi embertől? Ő talán büntelen volt? Nem. De Ő az Istennel járt. Figyelt arra, hogy lépteit, útját Istenhez igazítsa. Ez volt a különbség. Vele lehetett beszélni. Neki el lehetett mondani, hogy mi az a megoldás, ami kivezethet ebből a pokolból, amivé mi tettük az Édent.

Péter apostol első levelében, amikor arról beszél, hogy Krisztus leszállt az alvilágba, hogy az özönvízben meghaltaknak is felkínálja a megváltás lehetőségét, Noé bárkáját a keresztség szentségéhez hasonlítja. Mert a keresztség – az, hogy Krisztus elmosa mi bűneinket – jelenti az igazi megoldás, a megmenekülést ebből a pokolból. Noé megmenekült családjával együtt a vízbe fulladástól, de ez nem jelentett igazi megoldást arra, ami miatt az özönvizet Isten a világra bocsájtotta. A bűn megmaradt. Ami a bűnt elmosa az nem az özönvíz, hanem a keresztség vize. Nagyon rossz arról olvasni, hallani, hogy milyen mélységesen átjárta az emberiség életét – a mi életünket – a bűn, de nem ez a Szentírás végső üzenete felénk. Amint hogy nem is az, hogy Isten ezért el akar pusztítani minket. A Szentírás végső üzenete az, hogy Isten úgy szeret minket, hogy a saját életét áldozta oda, hogy minket saját poklunkból kiszabadíthasson. A kérdés felénk az, hogy tudunk-e a felénk szeretetével forduló Isten felé mi – Noéhoz hasonlóan – odafordulni? Vagy inkább belefulladásunk a saját bűneinkbe?

Elcsendesedve arra a kérdésre keressük most Isten előtt a választ: Mi határozza meg most az én életem: A bűn – a magamé, vagy a másoké -, vagy az Isten felém forduló kegyelmes szeretete?

Miklós Attila
iskola lelkész